

רשימת הנושאים

- ההולנדית שניצחה במאבק למען ניצולי השואה
- ההגדה מהשואה הגיעה למנוחה
- סקר: ככל שאדם משכיל הוא צורך פחות מתוק
- האם באמת צולמה המפלצת מלוך-נס במפות אפל?
- בדיקות חינם של מיתרי הקול ברחבי הארץ
- מה למְשׁוּפָּה, מְצַעֵית וחג הפסח?

קריקטורה יומית 23.4.14

קריקטורה יומית "הארץ" מאייר: ערן וולקובסקי

קריקטורה יומית 22.4.14

קריקטורה יומית "ישראל היום" מאייר: שלמה כהן

שרלוט ואן דר ברג
צילום: AP

ההולנדית שניצחה במאבק למען ניצולי השואה

הסטודנטית שרלוט ואן דר ברג גילתה שעיריית
אמסטרדם דורשת מסים על בתי יהודים שהופקעו.
היא יצאה למשימה שבסופה יתוקן העוול ההיסטורי

פורסם: 19.04.14 AP

גיבורה בתוך סבך ביורוקרטי אטום:

שרלוט ואן דר ברג החלה לעבוד לפני כשלוש שנים במשרת סטודנטים בארכיון העיר אמסטרדם כשהייתה בת 20, ותוך זמן קצר גילתה יחד עם חבריה המתמחים ממצאים מדהימים: מכתבי תלונה של ניצולי שואה שתוהים מדוע מחלקת הגבייה של העיר ההולנדית דורשת מהם תשלום מס וקנסות איחור על נכסים שהופקעו מהם במהלך מלחמת העולם השנייה. בתום מאבק בודד ועיקש במנגנון הביורוקרטי העירוני, שוקלת כעת הולנד להחזיר את הגלגל לאחור ולפצות את הניצולים על שנות גבייה אטומה.

צילום: AP

הניצולים ביקשו להבין מדוע

הם מקושרים בכוח למסים על נכסים

שמשטרו של היטלר גזל מהם, ובהם חשבונות גז

שהוסיפו להצטבר למרות שהועברו כבר למחנות או

ששהו במסתור. תשובת עיריית אמסטרדם, עם זאת,

שמרה על לקוניות והסבירה כי "מסי הבסיס וקנסות

האיחור חייבים להיות מוסדרים, ללא קשר לפעולות

צד שלישי וגם אם זה החזיק בפועל בנכס לתקופה

מסוימת". העמדה נשענה על החלטה רשמית

שהתקבלה בעירייה בספטמבר 1947, שלפיה "זכות

הגבייה קיימת ורוב התירוצים - לרבות של תושבי

נכסים שנתפסו על ידי הנאצים - אינם תקפים".

שרלוט ואן דר ברג באמסטרדם
צילום: AP

במקרה אחד, שאותר על ידי ואן דר ברג ועמיתיה, ביקש ניצול ארכה לתשלום מס על ביתו. הנכס, התברר, הוחרם על ידי ארגון נאצי שכל תכליתו הייתה גירוש יהודים מבתיהם. חשבון הבנק שלו הוחרם אף הוא על ידי הרייך השלישי והוא נותר ללא בית וללא אפשרות לשלם את חובו. "אבקש מעט התחשבות בשל המצב", כתב, אך שום תגובה לא אותרה בארכיון.

הסטודנטית הצעירה אספה את
המסמכים, ערכה מחקר עצמאי
ויצאה למאבק. "הרגשתי שהם חשובים מכדי לשכב
שם. היה זה אי-צדק, לא משהו שאפשר להניח לו או
לשכוח ממנו", סיפרה לסוכנות הידיעות AP. היא
העבירה את הממצאים לעירייה וקיבלה הבטחה כי אלו
ייבדקו בקפדנות. התהליך הארוך התקדם בעצלתיים,
ובמארס אשתקד היא גילתה כי המסמכים המקוריים
נמצאים "מרחק חתימה אחת מגריסה", תוצאה של
הפיכת הארכיונים לדיגיטליים.

שרלוט ואן דר ברג באמסטרדם
צילום: AP

היא התעקשה לשמרם מתוך
תחושת חשיבות להימצאות

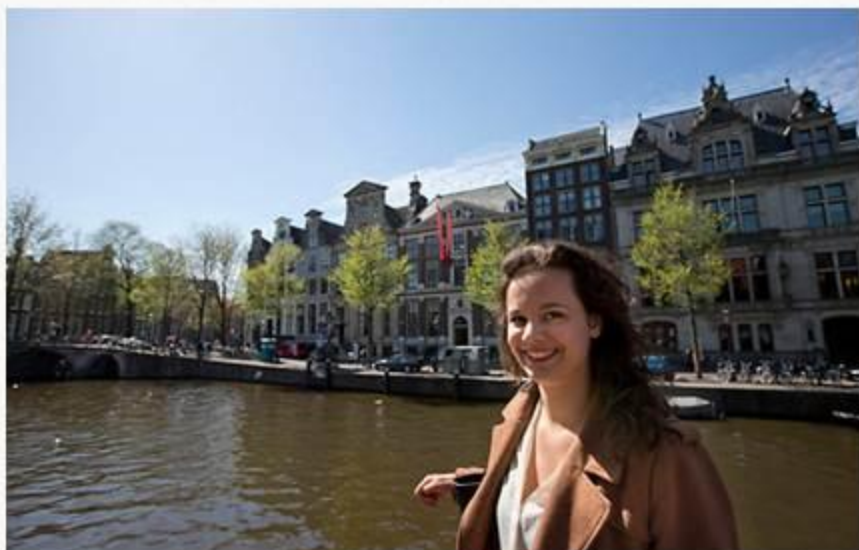
הוכחות ממשיות בפרשה, כדבריה, ובסופו של דבר אלו
הועברו לבדיקת מכון מחקר הולנדי (NIOD), המכון
ללימודי מלחמה ושואה). הבדיקה גילתה מאות מקרים
שבהם נדרשו ניצולים יהודים לשאת בתשלום על
נכסיהם ו"להדביק את הפיגורים". היועץ המשפטי של
עיריית אמסטרדם, נטען, הורה בעבר לפוליטיקאים לא
לגבות את התשלום האמור, אך המלצתו נדחתה,
בעיקר מתוך חשש לסחף של תביעות ניצולים ופיצויים.

תוצאות הבדיקה הודלפו לשני

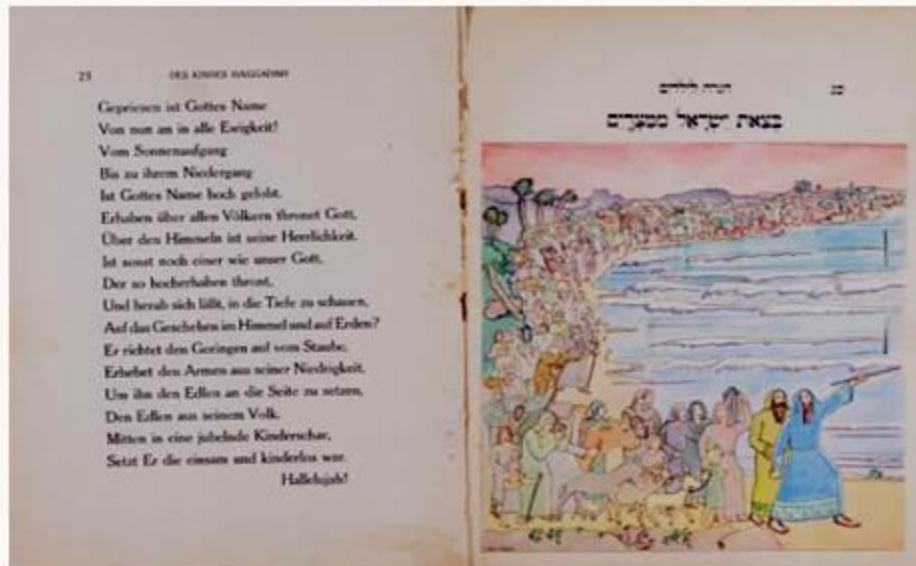
עיתונים ופרסומן הוליד תגובת-נגד ציבורית. "העיר הגיעה להחלטה מודעת ודחתה את המלצת היועץ. לא ניתן לתאר זאת אלא כמהלך חסר רגישות ומיותר כלפי התושבים שביתם נלקח במהלך המלחמה", ציטט "הטלגרף" את הדו"ח. המכון המליץ בנוסף על פיצוי הניצולים וקרוביהם בסכום של 6.7 מיליון דולר. "לא ציפיתי שמשוהו מזה יצליח, אך אני שמחה שזה קרה", אמרה ואן דר ברג. "לא חלמתי שהמאבק יסתיים בפיצוי".

שרלוט ואן דר ברג באמסטרדם
צילום: AP

יותר מ-70% מיהדות הולנד בזמן המלחמה נספתה בשואה, ו-21,662 בתים באמסטרדם הכילו תושבים יהודים שנרצחו לאחר מכן. "ואן דר ברג דחפה את מנהליה ונציגי הציבור לפעול בנושא למרות שאלו אמרו לה לא לטרוח", אמר גורם בכיר בעירייה. "היא גיבורה אמיתית".

ההגדה הייחודית
צילום : באדיבות יד ושם

ההגדה מהשואה הגיעה למנוחה

במשך 76 שנים שמרה רות את ההגדה שנתנה לה סבתה
שנספתה בשואה • כעת היא תרמה אותה ליד ושם

יורי ילון פורסם ב: 16.04.2014

סיפורה של הגדת הפסח של רות (פרגר) לוין ממחיש את
ניצחון העם היהודי, ששמר על מורשתו גם כאשר נאבק
על חייו.

רות, שנולדה ב-1929 בגרמניה,

היתה בת יחידה להוריה קורט פרגר

וטוני לבית שוטלנדר. כשהיתה בת 9

היא קיבלה הגדת פסח מיוחדת עם איורים לילדים,

הכתובה בגרמנית ובעברית, מסבתה אנה שוטלנדר.

כעבור שנה, ב-1939, נפטר קורט, אביה של רות, משבץ

מוחי בעקבות אירועי ליל הבדולח. אמה של רות שלחה

אותה בקינדרטרנספורט מגרמניה לבלגיה כדי להציל

את חייה, ולאחר מכן ברחו השתיים לציילה וב-1971

עלו לישראל. הסבתא נשלחה לטרזיינשטט, ושם

נספתה.

כל אותן שנים הקפידה רות לשמור

על ההגדה מכל משמר : "זהו הזיכרון המוחשי האחרון

שלי מסבתא". כיום רות, כבר בת 85, מתגוררת

בהרצליה, ויש לה שני ילדים ושבעה נכדים. למרות

הערך הרגשי העצום שיש להגדה מבחינתה, היא

החליטה לתרום אותה ליד ושם. "חשוב לי שההגדה

תישמר אחרי שהשתמשתי בה כל חיי, כמו שסבתי

רצתה". לדבריה, "אני מקווה שילדים יכירו את הסיפור

שלנו דרך ההגדה הזאת, שיזכרו את השואה".

סקר : ככל שאדם משכיל הוא צורך פחות מתוק

**כשליש מהאנשים בישראל אינם מודעים לכמות
הסוכר העצומה שמכילים משקאות קלים ממותקים,
כך מגלה סקר חדש שתוצאותיו מפורסמות ב"ידיעות
אחרונות". הנתונים מגלים כי ככל שהאדם משכיל
יותר, כך פחות חשוב לו לצרוך מזונות ממותקים**

ירון קלנר פורסם : 22.04.14

ישראל אוהבת מתוק, והרבה - גם אם זה לא בריא. על רקע המלצות ארגון הבריאות העולמי, שלפיהן כדאי לא לצרוך יותר משש כפיות סוכר ביום - מתברר כי 58% מהישראלים מצהירים שחשוב להם להגיש משקאות מתוקים לאורחים, 44%-1 רוצים שיגישו להם שתייה מתוקה.

הסקר נערך על ידי "פאנל פרויקט המדגם" בעבור
התוכנית הלאומית לחיים פעילים ובריאים
"אפשריבריא" שבראשה עומד פרופ' דני מורן.

נתונים נוספים : 65.7% מבעלי ההשכלה היסודית או
התיכונית מבין הנשאלים השיבו שחשוב להם להגיש
שתייה מתוקה, לעומת 58.9% מבעלי ההשכלה העל-
תיכונית ו-52.1% מבין האקדמאים.

59.7% המשתכרים מתחת לממוצע הצהירו שחשוב להם להגיש מתוק לעומת 54.7% בעל שכר מעל הממוצע.

ובאשר לאלה שאמרו שחשוב להם לקבל שתייה מתוקה : 52.5% מבעלי ההשכלה היסודית או התיכונית אמרו שהם מעוניינים בכך לעומת 44.1% מבעלי ההשכלה העל-תיכונית 37.1%-ו מבעלי ההשכלה האקדמית.

עוד מתברר שחלק גדול מהישראלים לא מודעים לכמות הסוכר שמכילים משקאות ממותקים. בקבוק חצי ליטר של שתייה מתוקה מוגזת מכיל 12 כפיות סוכר, בקבוק חצי ליטר של מיץ לא מוגז מכיל תשע כפיות סוכר, ובקבוק מים בטעמים באותו גודל מכיל ארבע כפיות סוכר. 29% מהנשאלים חשבו שכמויות הסוכר במשקאות הללו קטנות בהרבה.

פרופ' מורן מסביר : "העלייה בשיעור ההשמנה בישראל
נובעת בחלקה מעלייה בצריכת סוכרים שמקורם
במשקאות קלים ממותקים. מחקרים מראים שקיים
קשר בין שתיית משקאות עשירים בסוכר לבין עלייה
בהשמנה, בסוכרת, ביתר לחץ דם, במחלות לב וכלי דם,
בכולסטרול וגם בסוגי סרטן שונים".

הצללית שהתגלתה על מפות אפל.

האם באמת צולמה המפלצת מלוך-נס במפות אפל?

מאת: TECH, מערכת וואלה! יום שלישי, 22 באפריל 2014

**כמה ימים אחרי שהתמונה המסתורית הופצה ברשת,
מתחילות להתפרסם ההפרכות: לא מפלצת, בסך הכול
סירה. האמנם?**

הצללית שהתגלתה על מפות אפל.

גם אתם עקבתם במתח אחר הסימנים שהתגלו במפות של אפל למפלצת מלוך נס? כמו ברבים מהמקרים שבהם "נצפו" חלליות שהולידו תיאוריות על הימצאות חוצנים, כעת הרשת מתחילה להירגע מה"ראייה" לקיומה של המפלצת מלוך נס שהתגלתה על מפת אפל.

הצללית שהתגלתה על מפות אפל.

הבלגן בגילוי של חברי "מועדון המעריצים של המפלצת מלוך נס", שפורסם בטבלואיד הבריטי "דיילי מייל".
 התמונה, שבה נראית בסמוך ללוך נס צורת רפאים מטושטשת במים המזכירה חיה גדולה בעלת סנפירים, הופצה ברחבי הרשת והעלתה מחדש שלל תיאוריות לגבי המפלצת מלוך נס. עכשיו מתחילות להגיע ההפרכות.

בהסבר שהוצג בטק-קראנץ',

מנסים להסביר מדוע לא באמת
התגלתה המפלצת המיתולוגית

בצילום אקראי למפות אפל. במאמר הם דנים בדמיון
בין מה שמוצג על המפות לבין גלים שיוצרות סירות על
פני המים, אלא שהסירה החשודה אינה נראית

בתמונה. בטק-קראנץ' הוזכר כי אובייקטים מסוימים
לא נכללים בתמונות המופקות על-ידי הלווין, ושמדובר
בהתנהלות שכיחה למדי. בנוסף, באתר Southern

Fried Science פרסמו תמונת לוויין אחרת של הסירה
הפוטנציאלית ששטה באיזור ועשויה הייתה להיות זו
שיצרה את הגלים.

תעלומה בים

הסיפורים על "נסי",

המפלצת מהאגם בסקוטלנד, החלו להופיע כבר לפני 1,500 שנים, ודיווחים בעיתונות על אזרחים שחשדו כי נתקלו בה החלו לצוץ בשנות ה-30 של המאה הקודמת. רק לפני פחות משנה פורסם צילום של גל גדול "באורך של ארבעה במטרים שנוצר על ידי משהו שחור ומוצק", שמיד הציף בחזרה את הציפיות לחזות במפלצת. ב-1993, התגלה שתמונות שצולמו על-ידי רופא בשם רוברט וילסון ונחשבו כהוכחה לקיומה לאורך 60 שנה, הן למעשה תרמית.

זו לא פעם ראשונה שצילומי
לוויין ברשת מעלים תיאוריות

שונות אצל הגולשים. רק לפני חודש, בעיצומם

של החיפושים אחר המטוס המלזי, התגייסו גולשים

מרחבי העולם לחפש את המטוס במפות לוויין של

TOMNOD ובעבר הרחוק יותר שימשו המפות של

גוגל ארתי' כמקור ללא מעט גילויים מפתיעים - כולל

סיפור (פיקטיבי) שהסתובב ברשת על אישה שנתקעה

על אי בודד וה-SOS שכתבה על החוף נקלט במפת גוגל

ארתי' - והיא ניצלה.

צילום : גטי אימג'ס

בדיקות חינוך של מיתרי הקול ברחבי הארץ

בדיקות חינוך של מיתרי הקול ברחבי הארץ

**לרגל יום הקול העולמי מקדמים בישראל את המודעות
לחשיבות הקול ולשמירה עליו, לכן ייערכו הבדיקות
במרפאות לכל דורש**

דליה מזורי | 24/4/2014

**יום הקול הבינלאומי: במרפאות אף אוזן וגרון
(מרפאות הקול) ברחבי הארץ ייערכו היום בדיקות
חינוך של מיתרי הקול. המבצע נערך כחלק מפעילות יום
הקול העולמי.**

הקול האנושי הוא כלי הביטוי העיקרי של האדם.
באמצעות הקול, האדם מבטא את רגשותיו, מחשבותיו
ואת רצונותיו. הקול הוא אמצעי התקשורת המיידי
בעזרתו בני המין האנושי יוצרים קשר ומנהלים
תקשורת. לכן הקול משקף את מכלול מצבו הפיסי
והנפשי של האדם.

ישנם אנשים שהקול מהווה כלי מקצועי עבורם –
מורים-מורות, שחקנים, קריינים. ישנם מי שהשימוש
בקול כה מוגזם עד שקולם נשמע צרוד והם מתאמצים
להוציאו. ישנם מי שיבלות צמחו על מיתרי הקול מה
שהופך אותם לנמוך וסדוק.

מיתרי הקול הם אמנם "רק" שני שרירים, אולם אלה לא במקרה מצויים במקום צר במרכז הגרון, סמוך לאחד המקומות הקריטיים בעמוד השדרה. שני מיצרים צרים דרכם עובר עולם ומלואו, שמצב נפשי יכול להשפיע עליהם. זוהו המקום בו אנו חשים "חנק" או לחילופין "נושמים לרווחה". אדם מיוחד, שמח, עצוב, נלהב, כועס או חלילה חולה, קולו משתנה ומעיד על מצבו.

ד"ר עדי פרימוב-פבר, מרכזת יום הקול העולמי בישראל ומנהלת מרפאת הקול הרב תחומית במרכז הרפואי שיבא בתל השומר, מסרה כי הגישה המקובלת כיום במרכזי הקול המובילים בעולם מתייחסת אל ה"קול כמכלול". על פי תפיסה זו, האבחון והטיפול בצרידות והפרעות קול הם רב תחומיים ומתייחסים, לא רק לממצאים על מיתרי הקול אלא גם להרגליו, אישיותו, עיסוקו ותחביביו של המטופל.

התפיסה החדשנית של "הקול כמכלול"
הולידה דרכי אבחון וטיפול רב תחומיים
המשלבים מספר מומחים המטפלים

בקול בהיבטיו השונים, כשעליהם מנצח רופא בעל ידע
ונסיון ספציפי בתחום הקול ותפיסת "הקול כמכלול"
מקובלת היום במרבית מרכזי הטיפול בקול בעולם.

בשנת 2013 התאגדה קבוצה בינלאומית המונה נציגים
מכ-45 מדינות בעולם במטרה משותפת- לקדם את
פעילויות יום הקול העולמי ובדרך זו להגביר מודעות
לחשיבות הקול ולשמירה על בריאות הקול בעולמנו.

בנוסף הוקם אתר אינטרנטי עולמי אשר מאגד את הפעילויות והאירועים השונים המתקיימים בעולם : כנסים, אירועי זמר, הרצאות, מפגשי שיח ראיונות בתקשורת ועוד, המתרחשים בכל אחת מהמדינות כל זאת בכדי לקדם את המודעות לחשיבות הקול והשמירה על גהות הקול.

מנקה עם מְשׁוּפָּה
איור: רחלי שלו

מה למְשׁוּפָּה, מְצַעֵית וחג הפסח?

מרק אוכלים או שותים? מה זה "לאשורו"? ואיך
אומרים בעברית קולקצייה? מיזם משותף של nrg-
מעריב והאקדמיה ללשון העברית ייתן לכם מענה על
השאלות הללו ועל רבות אחרות

nrg מעריב | 19/4/2014

מדור "מענה לשון" הוא מיזם חדש של nrg מעריב
והאקדמיה ללשון העברית שבו קוראינו יקבלו מדי
שבוע מענה מקצועי לשאלות הכי מציקות בעברית.

מנקה עם מְשׁוּפָּה
איור: רחלי שלו

והפעם - מדור מיוחד שיעשה סדר על שולחן הסדר
וניקיון לשוני בחג הפסח עם מְשׁוּפָּה, נְטָלָה, שְׁבִילָה
ומְצָעִית.

מנקה עם מְשׁוּפָּה
איור: רחלי שלו

מְשׁוּפָּה

משופה היא כרית לניקוי כלים. לאורך השנים המשופה פשטה צורה ולבשה צורה: ברזלית, "ננס", צמר פלדה, סקוצ'ברייט, ספוג עטוי תלתלי מתכת ועוד.

במשופה משפשפים, מקרצפים ומצחצחים את כלי האוכל וכלי המטבח בימי השגרה ובעיקר לקראת הפסח.

מנקה עם מְשׁוּפָּה
איור: רחלי שלו

המילה מְשׁוּפָּה – במשקל המילה

המקראית מְחוּגָה – מצטרפת למשפחת מילים שעניין

שפשוף ושיוף: שוּפִין (מלשון חז"ל) – פצירה לשיוף

והשחזה של כלי ברזל ועץ; מְשׁוּף (מן העברית החדשה)

– שופין גם לגירוד ולקרצוף של מתכת או עץ; שִׁפְשָׁפֶת

(ממונחי ועד הלשון) – סבכת ברזל או שטיח נצרים קטן

לניקוי נעליים וגם לוח מחוספס לשפשוף כביסה.

את המילה משופה קבע ועד הלשון העברית במילון

למונחי המטבח משנת תרצ"ח (1938).

נְטָלָה – כלי לנטילת ידיים

שם הכלי נְטָלָה והשם המקביל לו אֶנְטָל מקורם ביוונית, וכמו שמות של כלים רבים אחרים הם נתגלגלו אל לשון חז"ל באמצעות הארמית או ישירות מן היוונית. אף שהכלי משמש לנטילת ידיים מסתבר שאין קשר לשוני בין הפועל לשם הכלי. בלשון חז"ל רגיל הביטוי 'נוטלים לידיים' ואף 'נוטלים מהם לידיים', כלומר מן המים (ויש שנוטלים לידיים מן היין). ככל הנראה נטילה בהקשר זה פירושה לקיחת הנוזל מן הכלי לרחיצת הידיים, בעיקר לפני הארוחה.

מנקה עם משוּפָּה
איור: רחלי שלו

בליל הסדר – בסימן "רַחֵץ" – נוהגים ליטול את הידיים
ללא ברכה לפני אכילת הכרפס.

המילה נטלה כלולה במילון למונחי כלכלת הבית של
האקדמיה ללשון העברית משנת תשל"ח (1977).

שְׁבִילָה (ראנר)

שבילה היא מפה ארוכה וצרה הנפרסת על המפה
הגדולה לאורך השולחן. בן-יהודה במילונו מעיד כי
המילה נהגה בלשון הדיבור בתקופתו.

צורתה של השבילה מזכירה שביל ומכאן שמה.
המילה שְׁבִיל מקורה במקרא, ובמהלך הדורות היא
התייחדה לציון דרך צרה. כאמור שבילה היא סוג של
מפה.

ומה מקור המילה מְפָה? הדעה הרווחת היא שהמילה
נשאלה ללשון חז"ל מן המילה הלטינית mappa.
בספרות חז"ל המפה אינה רק יריעה לכיסוי השולחן
אלא יש לה שימושים אחרים, ובהם ניגוב ידיים.
למשמעות זו חודשה בימינו המִפִּית.

המילה שבילה כלולה ברשימת המונחים "תבשילים
וכלי בישול" שפורסמו ב"זכרונות ועד הלשון" בשנת
תרע"ג (1913).

מנקה עם מְשׁוּפָּה
איור: רחלי שלו

מַצְעִית (place mat)

מצעית היא מפה קטנה העשויה נייר, בד, פלסטיק, שעם, מקלעת רפִיָּה וכדומה ומונחת על השולחן תחת צלחתו של הסועד.

המילה משמשת גם בתחום הבוטניקה: מצעית היא בסיס הפרח הנושא את עלי הגביע, עלי הכותרת, האבקנים וכדומה.

מצעית היא צורת הקטנה של מַצָּע.

המילה מצע נזכרת בישעיהו כח, כ: "כִּי קָצַר הַמַּצָּע
מִהַשְׁתַּרְעִי". מכאן המצעים הנפרסים על המיטה,
ובהשאלה מצע לדיון ומצע המפלגה – תכנית מפורטת
המשמשת בסיס. שורש המילה הוא יצ"ע, וממנו גם
הפועל הַצִּיעַ – מציעים את המיטה וגם מציעים הצעות,
כלומר שוטחים תכנית, מגוללים עניין או רעיון.

המילה מצעית אושרה במליאת האקדמיה ללשון
העברית בשנת תשנ"ד (1994).